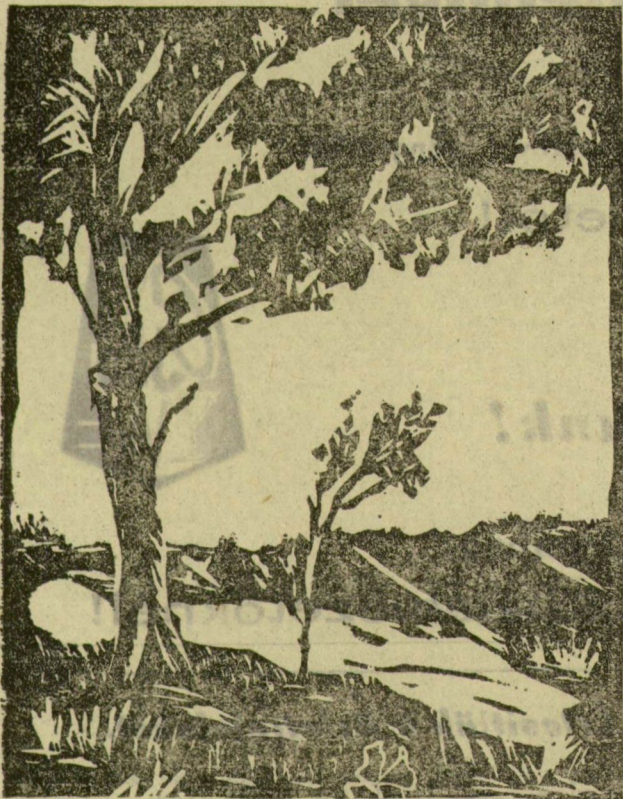

NAGY VINCE

ALFÖLDI TÁJ

PALÁSTHY KLÁRA

KÁRTYAVETŐ

TERRAKOTTÁS LÁNY

Kacagott, az ölébe hajtotta a fejét, úgy nevetett. Aztán sírásba csúszott át a hangja. — Menjen már, mit keres maga itt? — A nő felemelte a fejét, megtörölte az arcát. — Itt lakom — mutatott mentesítőzve egy házra. — Hogy hívják magát? — Tán rendőr maga? — Művész vagyok. — A nő hátradőlt a padon, keresztsbe tette fehér harisnyás lábát. Kihúzta a mellét, végignézett a férfin. — A! Művész! — mondta. — Milyen művész? — Festő vagyok. Mit csinál maga itt? Itt fagy meg!

A nő kék karikás szeme ismét felderült, mosolygott, olyan volt, mint egy festett terrakottás lány. Piros pulóver volt rajta, és rövid, kék szoknya.

— Allok magának modellt, ha akarja. Hol lakik?

— Itt — intett ugyanarra a házra a festő, amelyikre az imént a nő. Hitetlenül egymásra mosolyogtak. — Valamelyikünk nem mond igazat!

— Nem tudom, ki?! — nézett vissza ravaszkan a nő és felállt. Fázott. Reszketett. — Na, gyerünk, Festő, már régóta szeretném, ha tetőtől talpig lefestenének.

Elindultak. Átmentek a keskeny, havas parkon. A festő nehéz nyakbátban és széles peremű baszk sapkában ballagott. Szeme körül dohányzsinó volt a bőre. A nő leplezetlenül figyelte az arcát és vállába húzott fejével, fázósan lépkedett. Füstszőrű kőd úszott a fák között. A festő jól megnézte a nőt, és arra gondolt, lehetséges, hogy csupán egy boldond lány.

Beléptek az épület kapuján a káposztaszagú lépcsőházba. Szótlanul mentek felfelé, elől a festő, utána a lány. A második emeleti lépcsőfordulóban megálltak szuszogni. Egymásra néztek. A Kékszőknyás, ahogy a festő elnevezte gondolatban a lányt, az egyik ajtóra mutatott.

— Itt laknék... — mondta. — A festőnek nem mozdult az arca. Csak a szája. — Annál a nőnél? — Ott biz!

A negyedik a festő kinyitott egy ajtót. Sötét oduba léptek. Tubusok, újságok, vásznak sorakoztak a villanyfényben. A kályhából dőlt a meleg. A heverőn szegényes, durva, szürke pokróc feküdt összegyűrve.

— Jól mehet magának — szólt a lány. — Le tud egyáltalán festeni?

A férfi nem felelt. Beriglizte az ajtót, aztán nekilátott némi rendet teremteni. Közben brummogott.

— De jó kedve van — állt a lány a szekrény mellett. — Hányas volt énekéből? Vagy ne maceráljam?

A festő elmosolyodott. Megvonta kordbársonvzakóba szorított erős vállát, a lányhoz lépett. Megfogta a karját.

— Hány éves vagy? — kérdezte.

— Tizenkilenc.

— Óriási! — ámul a festő. — A lány ingatta magát, vi-gyorgott.

— Hát te?

— Harmincnyolc — mo-rogt a férfi. — Cakk-pakk.

— Nem baj. Festő — je-gyezte meg a lány kicsit szomorúan. — Csak tudniál festeni. Szépnek találisz?

Mereven nézték egymást. — Nézd meg a képeimet — mozdult meg gyorsan a férfi.

Felmászott a székre, vásznakat szedett le a szekrény tetejéről. Tele volt az egyik karja velük.

— Allj csak oda! — mutatott a túlsó sarokba. — Hogy messze légy. Ez tetszik? Csupazöld. Ez a címe.

— Nagyon szép — suttogta áhítatosan Kékszőknyás. — Jaj, de szép.

— És ez? — tartott maga elé egy újabb festményt a férfi.

— Gyönyörű — mondta a lány. — Ki ez?

— Egy fej. Nem mindegy? Ilyen volt a feleségem. Csupa sárga. Ezt nézd csak! — mutatott egy újabb vásznat a festő és ragyogott az arca.

— Én vagyok!

— Tényleg — nevetett a lány. — Ugyanilyen morc képed van. Fess le engem is! Lefestesz?

— Igen.

— Hogy?

— Hát hogy szoktak lefesteni valakit?

— Nem így értem! — mondta a lány. — Nézd meg, milyen a lábam — simított végig a combján. — Jó, Festő?

A vásznak a székre kerültek. A lány a férfihez lépett, és kissé csúfondáros tekintettel nézett fel rá.

— Tréfás arcod van — je-gyezte meg a festő. — Tényleg ott, annál a nőnél laksz?

A lány elfordult. Lehaj-totta a fejét.

— Igen. Az anyám — mondta halkán és megráz-kódott.

A festő zavarba jött. Eset-len mozdulatot tett és azt mondta tévován:

— Ne törődj vele.

— Na gyere — szólt a festő később —, nálam az nem jelent semmit, hogy mit csinál az anyád, nincs napraforgó a fejem helyén. Nem arra nézek, amerre biztosan arany van, hanem, amerről én sejtem azt. Na, gyere, Kékszőknyás!

A lány most hallotta elő-

ször ezt a nevet. Megmozdult, odament a díványon elnyúló férfihez. Odasétált hozzá és csókolgatni kezdte.

— Mit csináljak, Festő? — szipogott.

— Szeress főzni, bohózkodni, meg enni. Nagyon vékony vagy.

A férfi arcát előntötte a lány forró lehelete.

— Figyelj csak! — mondta később a festő. — Itt maradhatok nálam. Nem kell az anyádnál maradnod...

Fél centire sem volt a lány arca az övétől. Így bámultak egymás szemébe hosszú ideig, némán.

— Jól van, Festő! — mondta a lány és a férfi mellé vaccolódott, egy kicsit kislányosan is, meg aszszonyosan is. — Drága vagy. Ha berúgott, folyton vert. Tépte a hajam. Tizenhárom évet töltöttem intézetben!

A festő közbeszólt. Ő is el akarta mondani a legényegesebbet.

— Olyan iszonyúan füres még sose volt ez a szoba, mint mielőtt lementem hozzád.

Mindketten az ablakra pillantottak. Kinn sűrű, tejes köd gomolygott, könnyen eltevérdhetett benne az ember egyedül.

Simai Mihály versei

HARMINCHÁROM KŐ

Harminchárom kő a szívemben
nyugszom-e vagy csak lassúdom
harminchárom kő a szívemben
lendül az idő ma újra dob
harminchárom kő a szívemben
megint egy év hát lásd nem lettem
magamnál se rosszabb se jobb

csak nehezedtem nehezedtem
maholnap halálra öregszem
s lehet hogy még kamasz vagyok

elhiszem ami lehetetlen
s tanítom amit nem tudok

harminchárom kő a szívemben
csiszolnék belőlük csillagot

CSILLAGSZÓRÓ

vékonyka szárból
szikrazápor

egy villanásból
tűzeső

fölcikken sisteregve nő

vékonyka szárból
szikrazápor

elfog a hév hogy még
varázsolj

ó tündöklő boldog karácsony
csillagzó-villódzó fenyő

DÚDOLÓ

Kézenfogott, idesétált velünk
a csend.
Darabka föld, gyöppel terítve.
Ma én leszek a szemedben a menny,
az enyémekben pedig te.

Idegeim katicabogarak, gyíkok;
még játszom velük, de elengedem
mindet.

Úgy, úgy, derűs rigó, kiáltozz
földbegyökerezett szívemen.

DAL

aki lángokból lelkedzett
csak szálló csóvát levelezhet
ilyen tűzes-nagy hajnalon

aki csóvákka magas-lombos
annak a teste üszkös lesz kormos
alkonyatkor bizony

megzavarni, fújta a magáét, nem törődve az asszonyok csipős nyelvvel. S az adminisztráció? Az is lezajlott és nagyon egyszerűen. Az üzlet vezetője kihúzta az ülés karjára akasztott börtáskából az indigókkal telt-tűzdelt blokkot és hozzálátott a bizonylatoláshoz: 40 kilogramm kenyér átvéve, holnapra 40 kilogramm kenyér rendelve. Aláírás, pecsét. Előbbre rakta az indigókat, egy példányt kitépett és visszatette a tömböt a börtáskába. — Hej öreg, öreg, — motyogott a fűszeres, majd tenyerével ráütött a ló farára és ajkát csücsörítve biztatta indulásra, ahogyan azt a kocsisok is szokták. Elmenőben még a fülembé jutott egy asszony óvatos, könyörgő színű hangja: — Ha ez a ló nem lenne, már a Józsi bácsi se lenne. Pedig kár érte, olyan derék ember...

A Bandi szépen, komótosan húzta a speditert. Ha hiszik, ha nem, de kikerülgette a gödröket, úgy irányította a kocsi, hogy a lehető legsimábban guruljon, hogy ne rázódjon, ne törjön a kenyér. A következő bolt a második sarkon volt, de a baloldalon. Bandi vagy ötven méterrel előbb átvágott a másik oldalra és a kitaposott gyalogúton haladt a sarok fel, mivel azon az oldalon nem volt se kiépített járda, se árok.

Ennél a boltnál minden ugyanúgy zajlott le, mint az előbbinél. A megjegyzések, a fejszóvalások és az adminisztráció is. A különbség mindössze annyi volt, hogy ötven darab veknit szedtek ki a ponyva alól, egy mázsza kenyeret. A boltos a gyepelt rántotta meg, amikor visszaesüsttatta a blokkot. Bandi áthúzott a másik ol-

dalra és busa fejét lehorgaszva bandukolt az út szélén. Az első saroknál elfordult jobbra, kis ívben. Nem akart ismételné az előbbi eseményeket, de az utca végén, amely egyben a város végét is jelentette, megint csak ötven darab veknit hordtak be az üzletbe.

Azért vagyok ilyen pontos, mert magamban drukkoltam két jó ismerősnek, Józsi bácsinak és a Bandi lónak. Rendben lesz-e ez délutáni fuvar, vagy kitér a botrány és mehetnek a kenyérgyárból, nézhetnek más munka után. Arra is kíváncsi voltam, hogy vajon visszaélnék-e helyzetükkel az emberek, becsapják-e az alvó Józsi bácsit, vagy esetleg elirányítják a lovat más útvonalra.

Közben kijutottunk a városból, elhagytuk az utolsó házat is. Keztem nyugtalanodni, hiszen a kocsin még negyven darab vekni feküdt, — számításom szerint legalábbis ennyinek kellett lenni a spediter platóján. Hova mehet ez a Bandi, nyugodtan alhat-e az öreg? Hamarosan tisztázódott minden. A külterületen levő cserépgyár felé kanyarodott a kocsi. A gyár területén is van egy fűszerüzlet.

A boltossal együtt számolgattam a vekniket. Harmincnyolc, — katorászott a ponyva alatt — ...negyven. Felsőháztartam magamban. Sőt legnagyobb meglepetésemre még öt vekni került elő a plató elejéről, onnan, ahol eléggé összecsomósodott a ponyva. Na ez még mi lesz? Lezajlott a könyvelés: 80 kilogramm kenyér átvéve, holnapra 80 kilogramm megrendelve. Pecsét, aláírás. S az öt darab? Annak a sorsa is tisztázódott, amikor a fűszeres a tömböt a börtáskába tet-

te. Köpenye zsebéből kiemelt egy húszast és az alvó Józsi bácsi szivarzsebébe gyűrte. Realizálódott a „rebach”.

Ráütöttek a ló farára. Bandi könnyedén indult, a fejét a fiatalosabban tartotta, mint amikor jöttünk. Talán érezte, hogy rendben van minden, a boltok megkapták a rendelést, s még maradt egy kevéske zsebpénze is gazdájának. Megkerült egy téglakupacot és kisívből visszakanyarodott a város felé vezető műútra. Józsi bácsi peckesen ülve durmolt a bakon.

A város elején újabb meglepetésben volt részem. A Bandi ló nem a kenyérgyárba vezető legrövidebb utat választotta, hanem elfordult ellenkező irányba. Csak a második utcánál derengett fel bennem a gondolat: a fuvaroskocsi, az „Aranyfácán”. Olyan produkciót, mint amelyet a kocsi előtt láttam, csak cirkuszban tudtam eddig elképzelni.

A megállás az éppen olyan volt, mint a fűszerüzlet előtt. Józsi bácsi azonban tovább aludt, s a kocsiából se jött ki az üzletvezető, hogy felkeltse. A Bandi ló kettőt lépett előre majd hirtelen megállt és a nyaklával visszarántotta a kocsi egy méternyi-re, majd hirtelen megismételte kétszer-háromszor. Az öreg Toldi előrehíllent majd abban a pillanatban vissza, de úgy, hogy a sapkája is leest a feiről, hátra a platóra. Ekkor bredt fel.

Első mozdulata a szivarzsebe felé irányult. Gondolom, hogy kitapintotta a húszast, s csak azután szólt a lóra de csak ennyit: — Bandi. A ló megnyugodott és csendesen tűrte, hogy az öreg leszedje a fejtőt és helyébe akassza a kenyérestarisnyát.